

Östbergsskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling 2018/19

Östbergsskolan ska varje år beskriva sitt arbete mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling i en plan, i enlighet med 3 kap. 16 § diskrimineringslagen och 6 kap. 8 § skollagen.

På Östbergsskolan gäller nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna är:

1. *Kön*
2. *Könsöverskridande identitet eller uttryck*
3. *Etnisk tillhörighet*
4. *Religion eller annan trosuppfattning*
5. *Funktionsnedsättning*
6. *Sexuell läggning*
7. *Ålder*

Ledningen och all personal har ett gemensamt ansvar för detta arbete. Alla barns och elevers upplevelser av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling ska snarast anmälas till rektor. Det är rektors ansvar att skyndsamt anmäla alla sådana upplevelser till huvudmannen.

Planen mot diskriminering och kränkande behandling är giltig för grundskola åk 3-9 samt fritidshem och fritidsklubb under tiden 2018-09-28 – 2019-11-03

Östbergsskolans likabehandlingsgrupp

Östbergsskolan arbetar aktivt med arbetet mot kränkande behandling och diskriminering. Via planen mot diskriminering och kränkande behandling informerar och stödjer likabehandlingsgruppen övrig personal kring arbetet.

Om man som elev känner sig utsatt för kränkningar eller diskriminering, eller ser någon annan bli utsatt, ska man alltid vända sig till någon vuxen på skolan som man känner och har förtroende för. De kan sedan i sin tur koppla in likabehandlingsgruppen vid behov. Även händelser som sker på annan plats skall uppmärksammas om det påverkar elevens skolgång.

Rektorer:

Carina Abrahamsson, carina.abrahamsson@ostersund.se och
Anders Lingsell, anders.lingsell@ostersund.se

Kurator:

Kerstin Häggmark, kerstin.haggmark@ostersund.se

Specialpedagoger:

Ulf Jägemar, ulf.jagemar@ostersund.se och
Lisa Elmgren, lisa.elmgren@ostersund.se

Pedagoger: Lena Brännström, Annelie Wengelin, Agnes Åström, Yvonne Persson, Daniel Nyström och Maria Lund.

Likabehandlingsgruppens främjandegrupp:

Kin Näslund, Eva Randklef, Johanna Grundahl, Heléne Danielsson

Verksamhetens lokala vision och ställningstagande

Östbergsskolans vision och värdegrund

Vi är en skola som präglas av

- ett lustfyllt lärande för elever och personal, där vi tar vara på varandras kompetenser
- ett målmedvetet arbete i samverkan för skolans utveckling
- ett klimat som bygger på goda relationer och arbetsglädje

I vår *pedagogiska grundsyn* spelar *lärandemiljön* en viktig roll. Vi strävar efter att utveckla en miljö som stödjer våra elevers kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Lärandeprocessens mål, är att *utveckla kvalitativt djupare insikt* i både *skolämnenas mer beständiga baskunskaper* och de *färdigheter* som mer generellt behövs för livet i ett demokratiskt samhälle, t ex:

- *kritiskt tänkande*
- *förmåga att jämföra*
- *värdera och välja*

Planerade åtgärder 2018 - 2019 utifrån resultatet av kartläggningarna

Utvärdering av förra årets planerade åtgärder visar att skolan ska arbeta med följande

- *Genomföra klassråd och fritidsråd regelbundet i åk 3-9.*
- *Arbeta mer aktivt med främjande åtgärder.*
- *Alla elever och föräldrar informeras om planen mot diskriminering, kränkande behandling samt diskrimineringsgrunderna. Handledare ger information kring planen till föräldrar.*
- *Klassernas handledare arbetar fram klassens trivselregler med utgångspunkt från skolans ordningsregler.*
- *Handledare går igenom planen med sina klasser varje termin och diskuterar utifrån diskrimineringsgrunderna samt värdegrundsfrågor.*
- *Hälsosamtal genomförs i åk 4 och åk 7.*
- *Samtliga klasser arbetar med värdegrundsarbetet/språkbruk under handledartid.*
- *Likabehandlingsgruppen träffas och har regelbundna möten varje period. De ansvariga lyfter likabehandlingsfrågor på skolans olika möten.*

Kartläggningsmetoder

Vi kommer att under året använda följande kartläggningsmetoder:

Eleverna och personal involveras i kartläggning, förebyggande arbete och åtgärdande arbete genom *SPSM:s värderingsverktyg och "Trygga platser"*.

Kartläggningar kan ske vid behov genom:

Skolnivå

- personalintervjuer och medarbetarsamtal
- observationer
- analys av måluppfyllelse

Gruppnivå

- observationer av klasser och grupper
- analys av betyg och skriftliga omdömen

Individnivå

- enkäter och intervjuer av elever
- föräldrasamtal
- elevsamtal ex utvecklingssamtal

EHT och Likabehandlingsgruppen analyserar kommunens elevinflytandeenkät och hälsoenkät i åk 4 och 7.

Områden som berörs i kartläggningen kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder

Främjande åtgärder

Främjande åtgärder i åk 3-9: Det främjande arbetet bygger på att vi ska främja goda relationer vilket är grunden för att kunna arbeta framgångsrikt med likabehandling. Arbetet bygger på att vara relationsskapande, att vi har tydligt ledarskap i verksamheten och lågaffektivt bemötande vid behov. Vi har aktiviteter som skapar närhet och gemenskap och där elevernas aktiva medverkan är en viktig del.

Vi arbetar med många olika främjande aktiviteter i de två enheterna:

- Vi skapar en god miljö tillsammans med eleverna, t ex att vi arbetar aktivt för att få studiero, att vi arbetar för ett vårdat språk, att vi lyssnar på varandra, att vi hälsar på varandra, att vi arbetar för att lära känna varandra.
- Vi tränar eleverna att ta eget ansvar.
- Vi planerar vår undervisning och utbildning med god struktur och anpassar den för elever med särskilda behov. Vi tränar eleverna att arbeta med varandra och ser varandras olikheter som en tillgång. Vi ansvarar för att elevernas gruppindelningar.
- Vi har höga förväntningar anpassade till elevernas ålder. Det innebär också att vi måste ge eleverna rätt verktyg för att nå våra förväntningar.
- Vi ordnar olika schemabrytande aktiviteter med elevernas medverkan och inflytande och ansvarstagande, ex, uppstartsvecka "treornas dag", FN-dagen, vänskapsveckan, Nobeldagen, Lucia, julavslutning, påsktraditioner, sommaravslutning. Vi uppmärksammar andra kulturers högtider, ex Halloween och Ramadan.
- Vi har ett demokratiskt ledarskap, det innebär att vi har tydliga mål och struktur på vår undervisning. Vi lyssnar på eleverna och de har möjlighet att påverka sin skolsituation så att vi kan anpassa undervisningen.
- Vi använder ett språk som främjar arbetet mot diskriminering, t ex att inte befästa könsroller eller generaliserar kulturer.
- Vi arbetar med värdegrundsfrågor, t ex genomför kompisamtal eller liknande där eleverna lär sig hantera konflikter och får verktyg för att hantera sociala situationer.
- Vi samarbetar med hemmen och fostrar eleverna, t ex hur man uppför sig i matsal etc.
- Vi har valbara friluftsdagar där alla ges möjlighet att delta.
- Vi skapar goda relationer, t ex att förstärka det positiva. Vi är artiga och trevliga mot varandra och är goda förebilder. Vi jobbar med humor och arbetar med en god skolkultur.
- Vi ordnar olika trevliga aktiviteter, ex samarbetslekar, skattlekar, mysdagar.
- Vi har ämnesövergripande samarbeten.
- Vi anordnar vuxenstyrda rastaktiviteter.

Förebyggande åtgärder

Planerad terminsuppstart med så kallade handledardagar på höstterminen.

Gemensamma arbetsområden kring ANDT, läxhjälp, värdegrund och språkbruk.

Skolan har ordningsregler, trivselregler och rastvärdar samt disciplinära strategier.

Personalen har nolltolerans mot kränkningar och är själva förebilder för eleverna.

Vi genomför uppföljningar och utvärderingar.

Vi utbildar personalen regelbundet.

Skolan har gemensamma raster med hög vuxennärvaro med vuxna som både bryr sig om samt markerar mot dåligt beteende.

Vi har en likabehandlingsgrupp som arbetar både främjande, förebyggande och åtgärdande.

Dessa förebyggande åtgärder stärker samhörighet, trygghet, och ökar kompetens och erfarenhet. Det i sin tur motverkar mobbning och annan kränkande behandling.

Rutiner för likabehandlingsarbetet

Policy

Om skolan får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, utreds omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna. I förekommande fall vidtas de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Ansvar

Rektorerna ansvarar för det övergripande likabehandlingsarbetet.

Dokumentation av kränkningsärenden sker i DF Respons och alla medarbetare är ansvariga att anmäla eventuella kränkningar.

Likabehandlingsgruppen ansvarar för att revidera plan mot kränkande behandling och diskriminering varje år.

Rektorerna ansvarar för att gå igenom plan mot kränkande behandling och diskriminering med de anställda vid nyanställning samt med alla medarbetare varje år.

Likabehandlingsgruppen träffas kontinuerligt under året.

Handledare har klassråd regelbundet.

Eleverna vet vilken personal de kan vända sig till, för föräldrar finns handledare/ klasslärare, rektor och elevhälsopersonal.

Rutiner för anmälningar och utredningar av kränkande behandling och diskriminering – DF Respons

Om någon personal i skolan får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska detta anmälas till rektor. Detta görs i ett särskilt system (DF Respons) på Insidan.

Med någon personal menas alla som jobbar inom skolan, exempelvis lärare, fritidspedagog, förskollärare, assistent, skolsköterska, rektor, vikarie, bespisningspersonal, lokalvårdare m fl.

Även om det inte skett i direkt samband med verksamheten ska anmälan göras om det kan påverka eleven i verksamheten, exempelvis att det skett en kränkning mellan klasskamrater på Internet.

I anmälan ska följande vara med: Vem/vilka är inblandade? Var och när har det hänt? Följ instruktionerna i DF Respons.

DF Respons skickar mail till rektor och anmälan görs automatiskt till huvudmannen. Den som har gjort en anmälan gör en bedömning om klasslärare, specialpedagog eller berörd personal ska informeras. Rektor beslutar därefter om en utredning ska genomföras och utser ansvariga för utredningen. All dokumentation sker i DF Respons.

Enskilda samtal bestäms i samråd med den som tagit emot anmälan och klasslärare. Detta ska ske skyndsamt så att kränkningarna upphör så fort som möjligt. Samtalsledare blir i första hand specialpedagog eller handledare tillsammans med någon annan vuxen.

Kontakt med de berördas vårdnadshavare ska tas så fort som möjligt av dem som ansvarar för utredningen. Detta ska också dokumenteras i DF Respons.

Alla samtal och åtgärder ska dokumenteras genom noggranna anteckningar i DF Respons.

Om åtgärderna ej leder till förändring vidtas ytterligare åtgärder t ex möte med vårdnadshavare, elev/elever, rektor och berörd personal. Uppföljning och utvärdering ska ske efter varje enskilt fall så att skolan kan försäkra sig om att aktuell kränkning upphört. Uppföljningen och utvärderingen ska dokumenteras i DF Respons.

Rektor och övrig personal är särskilt uppmärksamma om någon elev utsätts för diskriminering eller kränkande behandling av personal i verksamheten. Om detta sker anmäls det snarast till rektor. Rektor ansvarar för dessa utredningar. Om rektor utsätter en elev för diskriminering eller kränkningar anmäls detta till rektors chef (verksamhetschefen). Dokumentation kring personal och elever med skyddade identiteter sparas manuellt på papper och inte i DF Respons.

Metod för samtalen

Innan samtalen genomförs

Det bör alltid vara två representanter, varav en vuxen som eleven känner sig trygg med i samtalen.

Viktigt att komma ihåg:

Samtalen sker under sekretess för att skydda alla inblandade.

Alla inblandades föräldrar kontaktas.

Inslag av diskriminering och eller trakasserier (alla former) kan vara en form av mobbning. Återkopplingen till elevens/elevernas handledare måste ske kontinuerligt i samtliga fall.

Samtal/kartläggning med den utsatte präglas av att denne alltid har tolkningsföreträdare.

Samtal/kartläggning med eventuella "vittnen" till händelserna/händelsen.

Samtalet präglas av stor respekt för eleven. Syftet med samtalen är att kränkningarna ska upphöra och få ett slut.

Uppföljning av likabehandlingsarbetet mot kränkande behandling sker i form av samtal med såväl den utsatte som den utpekade, samt ev. föräldrar, för att kontrollera om kränkningarna verkligen har upphört. Dessa uppföljningstillfällen kan i förekommande fall ske vid flera träffar om så anses nödvändigt.

Kvalitetssäkring av plan mot kränkande behandling och diskriminering

Handlingsplanens innehåll förankras hos elever och föräldrar genom klassråd, elevråd och föräldramöten. Skolledning är ansvarig för att denna handlingsplan implementeras till alla intressenter.

För att säkerställa att arbetet mot kränkande behandling och diskriminering sker på ett tillfredsställande sätt och att alla rutiner följs har vi på skolan tagit fram följande punkter för att säkra kvaliteten i arbetet:

1. I början av läsåret informeras barn, elever, föräldrar och personal om vår plan mot kränkande behandling och diskriminering.
2. Arbetet med plan mot kränkande behandling och diskriminering ingår som en del i skolans kvalitetsredovisning.
3. Utredning om kränkning följer vårt IT system.
4. Elevhälsoteamet följer upp arbetet kontinuerligt och likabehandlingsgruppen gör årlig utvärdering.
5. Enkäter görs kontinuerligt med barn/elever och föräldrar.
6. All nyanställd personal informeras om plan mot kränkande behandling och diskriminering.

Definition av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier.

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller köns uttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelse som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelse som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP."

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelse som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb".

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta.